

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 8. Vtrum aliquis liquor vino consecrato possit admisceri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Secunda est, Redire substantiam panis & vini in termino corruptionis specierum: quod refutat duabus rationibus; quarum secunda est bona, & sufficiens; sed prior est valde difficilis. Nam certum est, diuinā virtute fieri posse, vt tunc substantiā panis, & vini redeat absque vllā conuersione Corporis Christi in illam: quia nihil substantiā panis permansit in Corpore Christi; vnde etiam si Corpus Christi nihil perdat, substantia panis potest restitui. Neque exemplum, quod adfertur à D. Thoma de aëre verso in aquam, qui redire non potest, nisi aqua reuertatur in aërem, ad rem facit: quia hic in termino conuersionis, scilicet in aqua in quam aër conuersus est, manet aëris materia: vnde aër non potest redire, nisi illi sua materia restituatur, ac proinde nisi aqua reuertatur in aërem. In Corpore autem Christi, in quod conuertitur panis, nihil manet panis: vnde, vt panis redeat, non est necesse Corpori Christi quidquam detrahi. Deinde certum est apud omnes Theologos, etiam Diuum Thomam Deum posse eandem numero materiam, vel substantiam reparare. Quare dum hic dicit, *hæc fieri non posse*, explicandus est D. Thomas, non posse fieri ex vi institutionis huius Sacramenti: quia non habent necessariam connexionem cum eā. Vide Caietanum.

Tertia Sententia, quam refutat D. Thomas, est, Materiam panis redire; quam ideò rejicit, quia non est ponendum hic aliquod miraculum, nisi quod ex ipsā cōsecratione necessariò sequitur.

Sententia D. Thomæ.

Vnde tandem ipse concludit, melius dici quòd ipsi quantitati miraculosè detur, vt fit primum subiectum subsequentiū formarum substantia- lium: quod etiam tenent quidam alij Thomistæ, vt Ferrariensis lib. 4. contra gentes cap. 66. Insi- nuat Henricus Quodlibeto 8. qu. 36.

12 Non placet.

Verum hæc sententia videtur omnino impossi- bilis, vt ostendit Scotus dist. 12. qu. 3. Primò, Quia inter quantitatem & formam substantialem non potest esse vnio substantialis constituens sub- stantiam; cum quantitas sit accidens. Secundo, Quia sequeretur vermẽ genitum ex illis specie- bus, non constare vera & substantiali materia, quæ tamen non minus est de ratione substantiæ corporeæ, quàm forma, sed accidente, scilicet quantitate materiæ: & sic esse vermẽ mathe- maticum, non naturalem, nisi ratione formæ: quod sanè esset monstrum inauditum. Idem se- queretur de homine, si longo tempore istis spe- ciebus alatur. Imò sequeretur plurimas res con- stare quantitate, tamquam parte essentiali, vel totas, vel secundum partem; & talium rerum fieri generationes vsque ad finem mundi. Tertio, Sequeretur mundum sensim exhauriri suā primæ- uā materiā, nec vnquam eam restitui.

13 Sententia rector.

Quare dicendum est: Quando alteratio spe- cierum sacramentalium eouique processit, vt ne- cessario substantia panis & vini, si subisset, de- beret desinere, & alia forma substantialis intro- duci; eo ipso momento diuinā virtute substitui materiam, ex qua res gignatur. Ita Guil. Occam in 4. qu. 7. Gabriel lect. 45. in Canonem. Du- randus dist. 12. qu. 7. & Scotus dist. 12. quæst. 6.

Explicatur, quomodo ex specie- bus aliquid generetur.

Quæ sententia sic explicatur. Primò, Fit intro- ductio dispositionum in quantitate hostiæ à cau- sa naturali, v. g. ab igne. Secundo, Posita vltima dispositione, v. g. calore octo graduum in spe-

ciebus, Deus per creationem substituit materiam. Tertio, Quantitatem illam affectam noua dispo- sitione immergit materiæ, vel certè ipsa quanti- tas naturaliter se illi vnit, cum sit illi intimè præ- sens. Quarto, Causa naturalis per dispositionem introductam concurrat naturaliter cum Deo, tan- quam primā causā, ad producendam formam ignis ex eadem materiā. Hæc sententia euitat omnia incommoda aliarum sententiarū; & iuxta illam, mundus non priuatur suā primigeniā ma- teriā: & optimè saluat actionem rerum natura- lium; neque multiplicat miracula sine necessitate: nam institutio huius Sacramenti necessariò hæc omnia postulabat: alioqui industria humana po- tuisset hoc mysterium comprehendere.

ARTICVLVS VII.
Verum Species Sacramentales frangantur?

R Espondetur, Species Sacramentales frangi, & diuidi: Corpus tamen Christi non frangi proprie, nec diuidi; sed totum manere sub singulis partibus. Dicit tamen frangi, per denominationem extrinsecam; quia illud frangitur, sub quo ipsum realiter est præsens per modum continui, & post fractionem per modum discreti.

14 Christus hic proprie non frangitur, nisi per & proprie species.

Notandum est, Patres interdum dicere ipsum Corpus Christi *videri, tangi, dentibus atteri*. Chry- sostomus hom. 83. in Ioannem, *Ipsam vides, ipsum tangis, ipsum comedis*. Homil. 45. in Ioannem. *Non tantum se videri permittit, sed & tangi, & manducari, & dentes carni sue insigi*. Homil. 24. in priorem ad Corinth. *Quod in cruce passum non est, id in oblatione patitur, & propter se frangi sustinet, vt omnes satiet*. Similia habet Cyrillus lib. 12. in Ioannem cap. 58. Sensus autem est Christum in Sacramento non solum videri, tangi, comedi, sicuti in nudo signo; quomodo videntes, aut contrectantes imaginem Christi, dicimur videre & contrectare Christum; & quomodo Iudæi comedentes Agnū paschale manducabant Christum: sed etiam realiter sub illis signis esse præsentem, illisque tegi, & velari, vt per illa, velut per quoddam velum, ipsum reuera videamus, tangamus, comedamus, sicuti substantia per suā accidentiā videtur, & tangitur. Iuxta quem modum Dominus Lucæ 8. v. 46. muliere sumbriam tangente dixit, *Tergit me aliquis*, Et quomodo in Scripturis Angeli dicuntur videri in formā assumptā.

Quo sensu dicitur hic Christus videri, tangi &c.

ARTICVLVS VIII.

Verum aliquis liquor vino conse- crato possit admisceri?

R Espondeo, & Dico Primò, Possè alios li- quores speciebus Sacramentalibus misceri; id enim experientia constat.

15 Alij liquo- res non Sanguinis, sed specie- bus miscer- tur.

Dico Secundo, Isti tamen liquores nō miscen- tur proprie ipsi Sanguini. Ratio est; quia ad mix- tionem requiritur interpositio, contactus, & vnio: Sanguis autem Christi non potest per se tangi, aut diuidi ab alio liquore externo, cum sit intra sua vasa in Corpore Domini.

Dico Tertio, Si liquor iste vincatur à specie- bus Sacramentalibus, non vertetur in Corpus Domini.

Quid si liquor mixtus adhaeretur à speciebus Sacram.

Domini: nam hæc conuersio non fit, nisi per verba consecrationis: sed vertetur in substantiam vini, quia species vini ita agunt, ac si vini substantia adhaeret: atqui, si vini substantia adhaerisset, conuertissent liquorem adfusum in vinum; ergo similiter modo.

16 Vini non consecrati mixtione non desinet Sanguis Domini.

Dico Quartò, Si vino consecrato infundatur vinum non consecratum eiusdem speciei, non desinet ibi esse Sanguis Christi etiamsi fiat mixtio per totum. Est communior sententia Doctorum.

Probat; Nam ex altera sententia, quam videtur tenere D. Thomas, sequuntur aliquot graua incommoda. Primò, Si duo calices vini consecrati inter se miscantur, desinere ibi Corpus & Sanguinem Domini; quod haud dubiè falsum est: nam olim in primitiua Ecclesia, quando communicabant fideles sub vtrâque specie, dubitandum non est, quin sæpè ex vno vase in aliud, scilicet ex maiore in minus, vinum consecratum infundere oportuerit: quòd si tunc desisset ibi esse Sanguis Domini, Ecclesia grauius decepta fuisset. Secundò, Si vinum consecratum vnus calicis vehemētius agitetur, desinet ibi esse Sanguis Domini: nã

partium diuissio, & mutua interfectio corrumpet priores species. Omitto alia.

Quare ad rationem sententia contraria: Respondeo, in continuo homogeneo non dari minimam partem inexistētem. Vnde quantumuis se mutuo partes vini interfecent, numquam se per hoc corrumpent: nam hoc ipso, quo se vicissim interfecant, etiam inter se continuantur, sic vt se mutuo conferuent. Deinde, etiamsi daretur minima pars inexistens, non tamen est necessarium; vt infra minimam se interfecent; potest enim interfectio sistere, quando deuentum fuerit ad minimas.

17 Respondeo, tur o, postea sententia ratio nibus.

Dices ex Paludano, Ergo si gutta vini consecrati immitteretur in vas vini non consecrati, non desineret ibi esse Corpus Domini: quod videtur absurdum. Respondeo, Id non esse absurdum, sed verissimum. Vnde hoc vinum ad vsus sacros esset deputandum: Nam totum quodammodò est benedictum, ratione contactus; quamuis non sit consecratum. Neque videtur probandum, quod ait Sorus, tale vinum habendum, vt vinum comune.

Obiectio de gutta vini consecrati labente in vas plenu non consecratum.

QVÆSTIO LXXVIII.

De Forma Sacramenti Eucharistiæ.

In Sex Articulos diuisa.

ARTICVLVS I.

Vtrum hæc sit Forma huius Sacramenti, Hoc est Corpus meum. Hic est calix Sanguinis mei?

Respondetur Affirmatiuè. Ratio est, Quia hæc forma significat consecrationem materiae; & in personâ Christi profertur, ac proinde significat id, quod est proprium huius Sacramenti: ergo est vera forma huius Sacramenti.

Duplex differentia inter Eucharistiam & reliqua Sacramenta.

Vbi nota duplicem differentiam inter hoc Sacramentum & alia: Prior est, quòd hoc Sacramentum consistat in consecratione materiae, id est, in eo, quod materia mutetur in rem sacram; nempe in Corpus, & Sanguinem Domini: alia consistant in vsu materiae. Hinc fit, vt forma Sacramenti Eucharistiæ debeat significare materiae consecrationem, id est, conuersionem in rem sacram; aliorum formæ vsu materiae.

Altera differentia est, quòd reliqua Sacramenta perficiantur à Ministro, vt Ministri est; non autem vt immediatè representat personam Christi, sed vt est distincta persona, habens potestatem à Christo deriuatam. Vnde quando dicit, *Ego te baptizo*: (Ego) supponit pro Petro, Paulo, Christi ministro: & verbum *Baptizo* significat proprium actum ministri: neque dicitur operari minister in persona Christi, nisi quatenus potestate Christi operatur. Sed hoc Sacramentum perficitur à Ministro, vt immediatè representat Christi personam; sicut Lex vetus data ab Angelo, vt immediatè representante personam Dei: vnde

Angelus sæpè dicebat, *Ego Dominus*. Patet id ex forma huius Sacramenti, *Hoc est Corpus meum*; id est, non Petri, non Pauli, sed Christi.

DVBIVM I.

Vtrum his verbis fiat consecratio ab Ecclesia?

Omissio errore nostrorum hereticorum, qui non agnoscunt vllam conuersionem, & negant formas consecratorias Sacramentorum: quidam Græci recentiores docent, non solis illis verbis consecrationem fieri; sed quasdam preces esse necessarias, quæ aliquamdiu post illa verba in illorum Liturgia profertur; nempe hæc, vel similia: *Spiritus tuum sanctissimum dimitte nunc quoque, Domine, in nos, & in hæc dona sancta propostia, vt superueniens sancta tua presentia sanctificet & efficiat hunc panem Corpus sanctum Christi tui, & calicem hunc pretiosum Sanguinem Christi tui*; quibus verbis recitatis, dicunt fieri conuersionem. Vnde mox Sacerdos gratias agit Deo, quòd hæc dona sanctificare dignatus sit, vt patet in Liturgia S. Iacobi. Ita docet Nicolaus Cabasilas in expositione Liturgiæ cap. 29. & 30. & quidam alij: contra quos agit Bessarion Cardinalis in proprio opusculo.

Græcorum opinio.

Nicolaus Cabasilas.

Bessarion.

Verùm dicendum est, Consecrationem non fieri illis precibus, vt Græci volunt, sed solis verbis Domini, *Hoc est Corpus meum: Hic est Sanguis meus*; vel quod idem est, *Hic est calix Sanguinis mei*. Est ita certum, vt contrarium sit erroneum. Nam Concilium Florentinū in instructione Armenorum hoc expressè docet, tanquam Doctrinam Ecclesiæ, non repugnantibus Græcis. Forma, inquit, huius Sacramenti, sunt verba salutatoris, quibus hoc Sacramentum conficitur: Sacerdos enim

3 Sententia Catholica reijcit Græcorum preces vt necessarias in consecratione.

Florentina num.

LII iij in persona